

Velfærdsteknologi

Flertallet af FOAs medlemmer i hjemmeplejen, på plejehjem/plejecentre og på aktivitetscentre er positivt indstillet over for de fleste typer velfærdsteknologi. Et stort flertal af dem, der bruger velfærdsteknologier, mener, at dette har positiv betydning for deres faglige kontakt til borgerne. Det viser en undersøgelse, som FOA udførte i august 2017.

Spørgsmålene blev givet til medlemmer af FOAs Social- og Sundhedssektor, som er ansat i hjemmeplejen, på plejehjem/plejecentre og aktivitetscentre. Undersøgelsens deltagere er primært social- og sundhedsassistenter samt social- og sundhedshjælpere. 1.803 medlemmer svarede i undersøgelsen på et eller flere spørgsmål om velfærdsteknologi.

Hovedkonklusioner

- 98 procent af alle de adspurgte er meget eller overvejende positivt indstillet over for loftlifte, mobillifte og anden forflytningsteknologi i deres arbejde. Det samme gælder 74 procent for intelligente senge, 68 procent for smartphones, 55 procent for automatiske vaske-/tørretoiletter, 46 procent for robotstøvsugere og 35 procent for skærmbesøg. Store andele har svaret "Ved ikke" til de fem sidstnævnte.
- 98 procent af dem, der betjener loftlifte, mobillifte eller anden forflytningsteknologi, mener, at denne teknologi i nogen eller høj grad giver værdi til deres arbejde. Det samme gælder 95 procent af dem, der betjener intelligente senge; 90 procent af dem, der betjener smartphones; 76 procent af dem, der betjener automatiske vaske-/tørretoiletter; 58 procent af dem, der bruger skærmbesøg; 55 procent af dem, der betjener robotstøvsugere.
- 84 procent af dem, der betjener velfærdsteknologier, mener, at dette har en meget positiv eller overvejende positiv betydning for deres faglige kontakt til borgerne. 5 procent mener, at det har en overvejende negativ eller meget negativ betydning.
- 46 procent er helt eller overvejende enige i, at de frygter, at ny teknologi vil føre til færre ansatte på deres arbejdsplads. 47 procent er helt eller overvejende uenige. Samtidig er 61 procent helt eller overvejende enige i, at der bør indføres mere teknologi på deres arbejdsplads, mens 25 procent er helt eller overvejende uenige.
- 70 procent er helt eller overvejende enige i, at de er blevet tilstrækkeligt oplært i at bruge teknologien på deres arbejde. 22 procent er helt eller overvejende uenige.

KONTAKT Notat udarbejdet af:
FOA Politik og Analyse

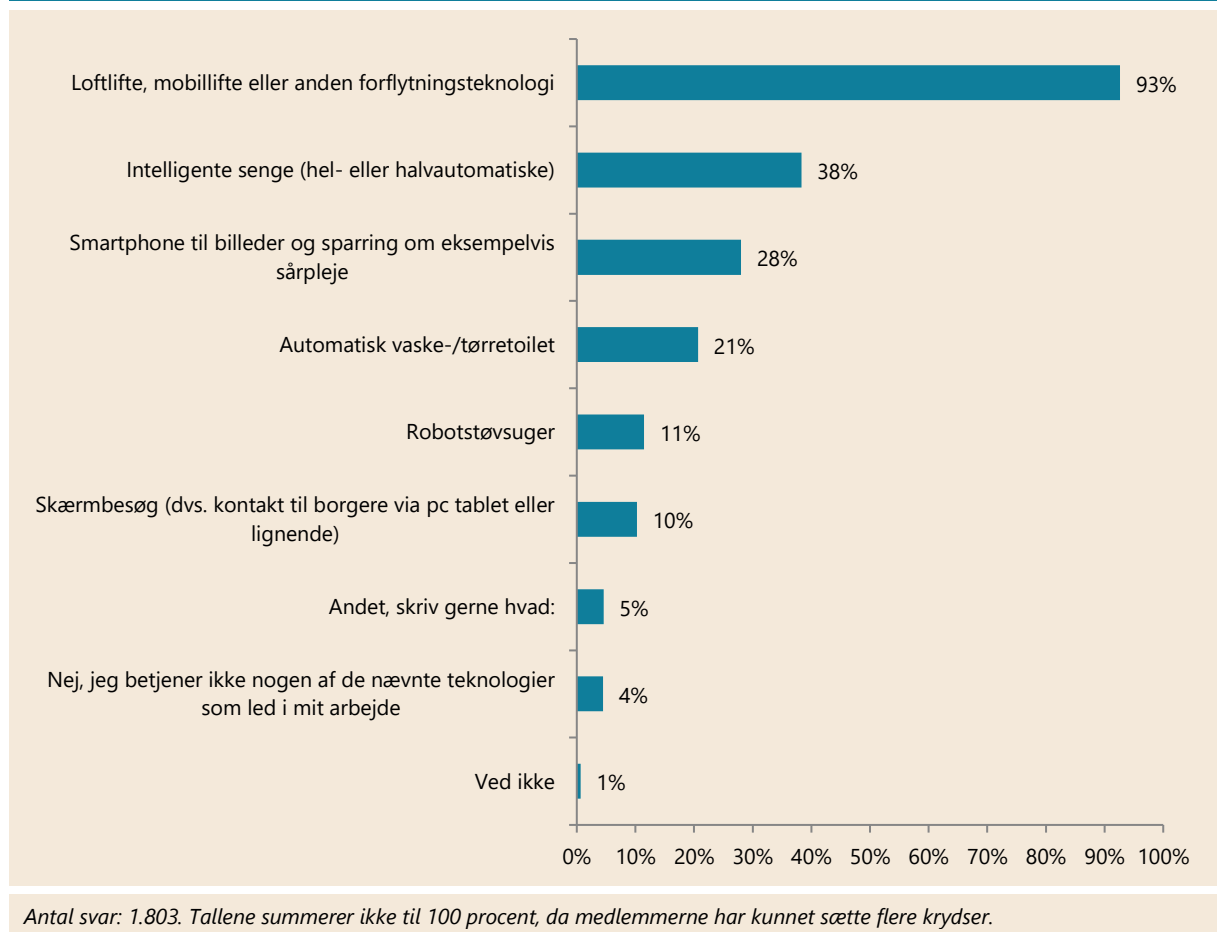
Lars Ole Preisler Hansen
Tlf. 46 97 25 12

Alexander Teilmann Larsen
Tlf. 46 97 27 07

Udbredelse af velfærdsteknologier

Figur 1 viser, hvilke velfærdsteknologier deltagerne betjener i deres arbejde. Flere end 9 ud af 10 (93 %) bruger loftlifte, mobillifte eller anden forflytningsteknologi. 4 ud af 10 (38 %) bruger intelligente senge, 3 ud af 10 (28 %) bruger smartphone til billeder og sparring om eksempelvis sårpleje, og 2 ud af 10 (21 %) bruger automatisk vaske-/tørretoilet. 11 procent bruger robotstøvsuger, og 10 procent har kontakt til borgere via skærmbesøg. 4 procent betjener ingen af disse teknologier i deres arbejde. 4 procent betjener ingen af disse teknologier i deres arbejde. 4 procent betjener ingen af disse teknologier i deres arbejde.

Figur 1. Betjener du nogle af de følgende teknologier i forbindelse med dit arbejde? - (Du kan sætte flere krydser)

Det er undersøgt, hvorvidt der er forskel i brugen af teknologier hos forskellige aldersgrupper. Det viser sig, at der for alle teknologier er signifikant flere under 40, der benytter teknologien, end medlemmer over 60.

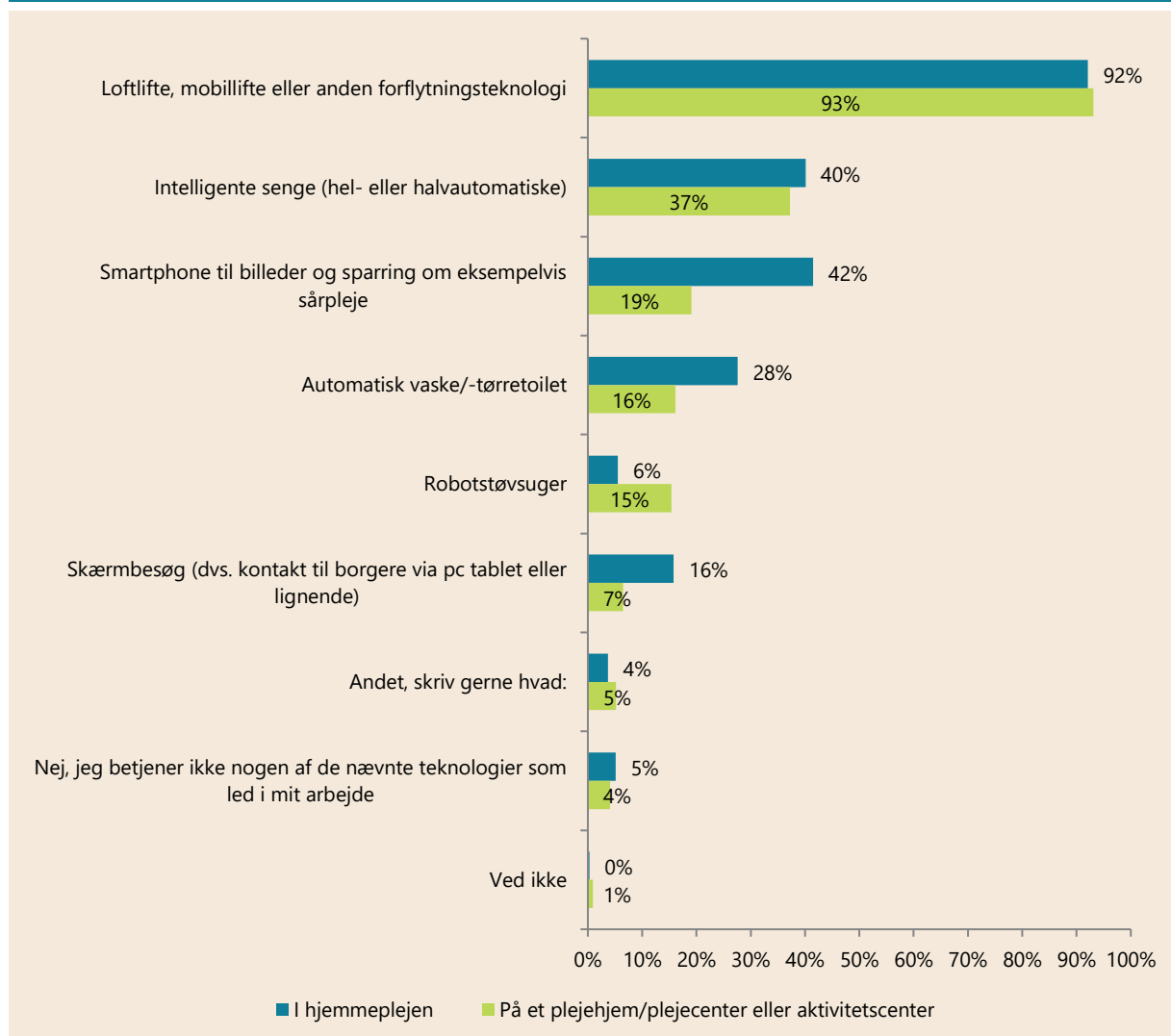
I forbindelse med kategorien "Andet, skriv gerne hvad", kunne deltagerne nævne andre teknologier, som de bruger i deres arbejde. Det har 126 benyttet sig af, og de nævner følgende teknologier: iPad/tablet, PC, smartphone, GPS, medicinrobot/medicinpumpe, robotsæl, smartboard, digital nøglehåndtering, PDA (håndholdt PC), robotvogn til transport af skrald eller varer, elkørestol, intelligent ble, automatiske gardiner samt en alarm, der lyder, når en borger forlader sit hjem.

Der er forskelle i brugen af teknologier i hjemmeplejen og på plejehjem/plejecentre samt aktivitetscentre (figur 2).

Signifikant flere ansatte i hjemmeplejen bruger automatiske vaske-/tørretoiletter, smartphone til billeder og sparring om eksempelvis sårpleje samt har kontakt til borgere via skærmbesøg.

Derimod bruger signifikant flere på plejehjem/plejecentre og på aktivitetscentre robotstøvsugere i deres arbejde.

Figur 2. Betjener du nogle af de følgende teknologier i forbindelse med dit arbejde? - (Du kan sætte flere krydser). Opdelt på hjemmeplejen og plejehjem/plejecenter eller aktivitetscenter

Antal svar: 1.803. Tallene summerer ikke til 100 procent, da medlemmerne har kunnet sætte flere krydser.

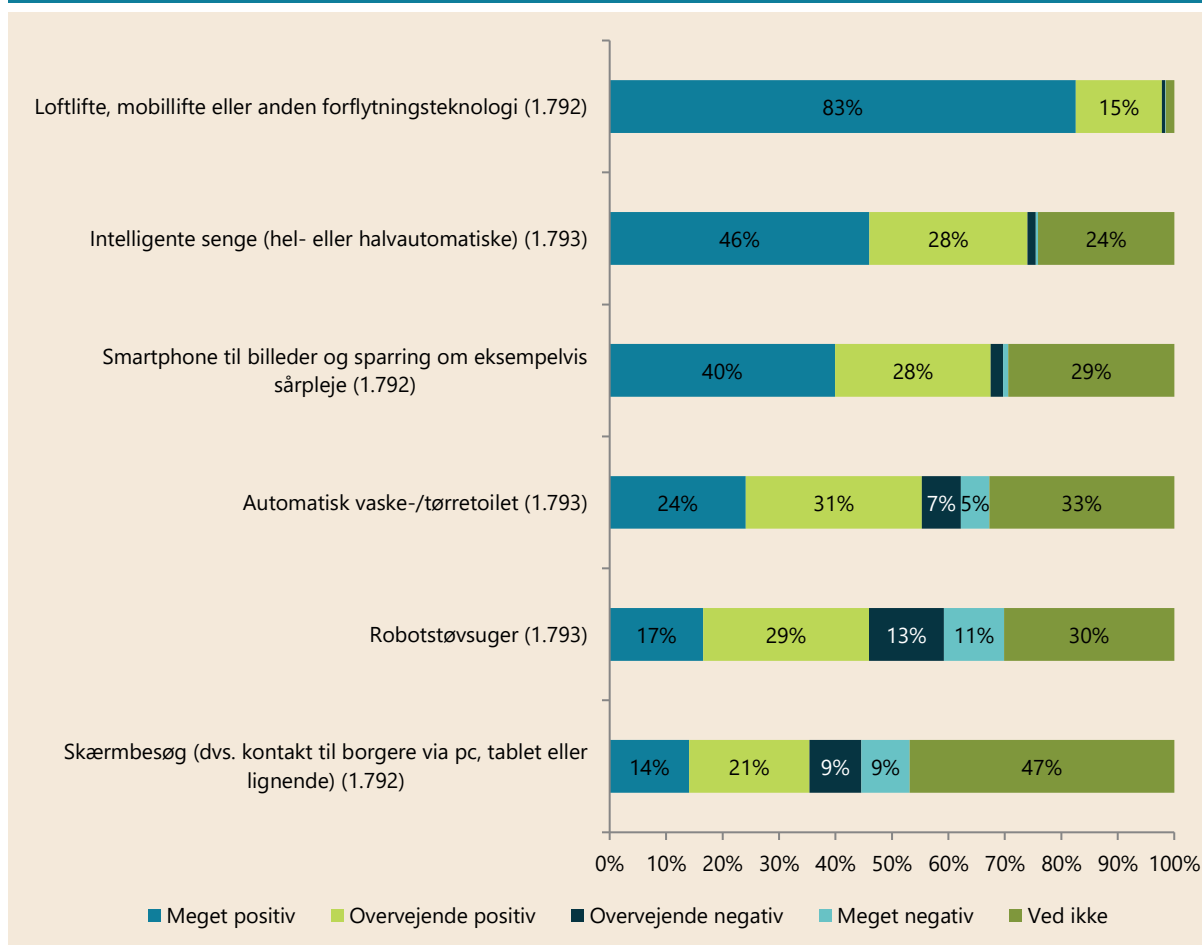
Indstilling til den enkelte teknologi

Der er forskel på, hvor positivt eller negativt indstillede deltagerne er over for at skulle bruge forskellige teknologier (figur 3).

Loftlifte, mobillifte og anden forflytningsteknologi er mest populære. 83 procent er meget positive, og yderligere 15 procent er overvejende positive. Kun 1 procent er overvejende eller meget negative. 98 procent er således overvejende eller meget positive i 2017, hvilket er samme andel som i 2014, da medlemmerne sidst blev spurgt.

74 procent er overvejende eller meget positive over for intelligente senge, mens kun 2 procent er overvejende eller meget negative. Fra 2014 til 2017 er andelen af overvejende eller meget positive faldet fra 97 procent til 74 procent. Det skyldes primært flere "Ved ikke"-svar i 2017 (24 % i 2017 mod 2 % i 2014).

Figur 3. Er du alt i alt positivt eller negativt indstillet over for følgende teknologier i dit arbejde?

Antal svar i parentes.

68 procent er overvejende eller meget positive over for smartphone til billeder og sparring om eksempelvis sårpleje, mens kun 3 procent er overvejende eller meget negative. Medlemmerne blev ikke spurgt om smartphones i 2014.

55 procent er overvejende eller meget positive over for automatiske vaske-/tørretoiletter, mens 12 procent er overvejende eller meget negative. Andelen af overvejende eller meget positive er faldet fra 90 procent til 55 procent siden 2014. Igen skyldes faldet primært flere "Ved ikke"-svar (33 % i 2017 mod 7 % i 2014).

Der er størst negativitet over for robotstøvsugeren, hvor 24 procent er enten overvejende eller meget negative. Dog er flere, 46 procent, overvejende eller meget positive. Der er sket et fald i antallet af positive siden 2014, hvor 71 procent var overvejende eller meget positive. Igen skyldes faldet primært flere "Ved ikke"-svar (30 % i 2017 mod 7 % i 2014).

35 procent er overvejende eller meget positive over for skærmbesøg, mens 18 procent er overvejende eller meget negative. Deltagerne blev ikke spurgt til skærmbesøg i 2014.

Vær opmærksom på, at andelen, der har svaret "Ved ikke", er mellem 24 procent og 47 procent for alle teknologier på nær én. Dette skyldes formentlig, at mange ikke har stiftet bekendtskab med disse teknologier.

De enkelte teknologiers værdi i arbejdet

De medlemmer, som betjener de enkelte teknologier, er blevet spurgt, i hvilken grad den pågældende teknologi giver værdi til deres arbejde (figur 4).

Igen er loftlifte, mobillifte og anden forflytningsteknologi mest populære. 88 procent af dem, som bruger disse teknologier, svarer, at disse i høj grad giver værdi, mens 10 procent svarer "I nogen grad". Kun 1 procent svarer, at disse teknologier i mindre grad giver dem værdi.

Bare det, at vi har lifte, hvor vi før rykkede og sled i folk [...] gør, at vi ikke bliver så slidte i vores ryg og arme/skuldre.

Social- og sundhedshjælper på et plejehjem/plejecenter eller aktivitetscenter

74 procent af dem, som bruger intelligente senge, får i høj grad værdi af sengene, mens 21 procent i nogen grad får værdi. Kun 3 procent svarer, at intelligente senge i mindre grad eller slet ikke giver dem værdi.

Når det gælder senge samt loftlifte, kan jeg forklare beboerne, hvorfor de er en god ting: [...] de kan være mere uafhængige af mig og selv styre, hvornår de vil i seng [...]

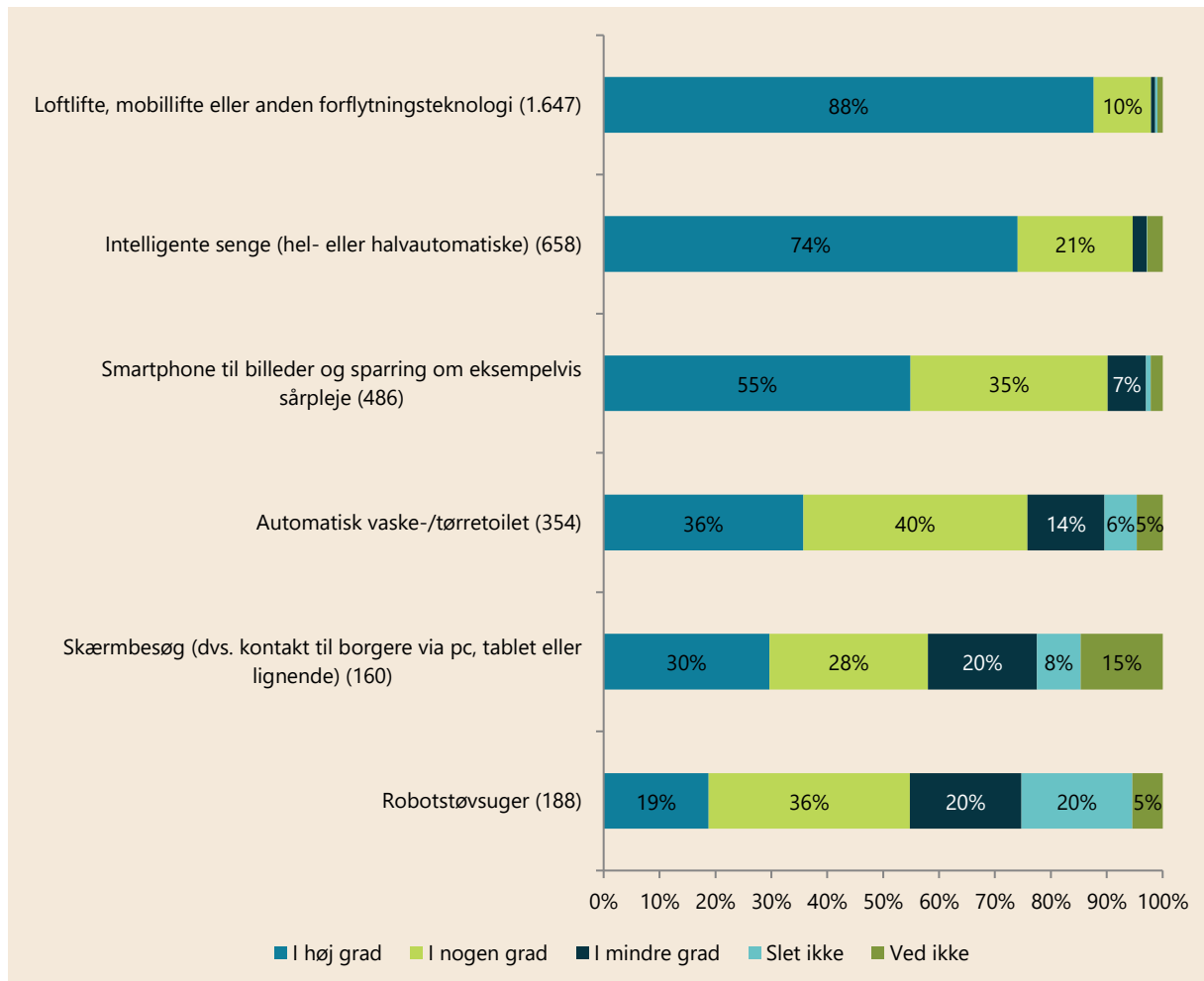
Social- og sundhedsassistent på et plejehjem/plejecenter eller aktivitetscenter

For 55 procent af dem, der bruger smartphone i deres arbejde, giver brugen af smartphone i høj grad værdi. For 35 procent giver det i nogen grad værdi. For 8 procent giver brugen af smartphone kun i mindre grad eller slet ingen værdi.

Smartphones er super til at få faglig sparring med sårsygeplejersken ved ændringer i sår hos borgerne.

Social- og sundhedshjælper i hjemmeplejen

Figur 4. I hvilken grad giver følgende teknologier værdi til dit arbejde?

Antal svar i parentes. De enkelte teknologier i nærværende figur er kun blevet præsenteret for dem, der har angivet, at de benytter den pågældende velfærdsteknologi. Således har kun de, der benytter robotstøvsuger, svaret på, i hvilken grad robotstøvsugeren giver værdi til deres arbejde.

36 procent af dem, som betjener automatisk vaske-/tørretoilet, får i høj grad værdi heraf, mens 40 procent i nogen grad får værdi. 14 procent svarer, at vaske-/tørretoiletet i mindre grad giver dem værdi, mens de slet ikke giver værdi til 6 procent.

Skylletoiletet har mindsket "blufærdigheden" for nogle af borgerne - og forbedret vores kontakt.

Social- og sundhedsassistent på et plejehjem/plejecenter eller aktivitetscenter

30 procent af dem, som benytter skærmbesøg, svarer, at skærmbesøgene i høj grad giver værdi til deres arbejde, mens 28 procent svarer, at de i nogen grad giver værdi. For 20 procent giver skærmbesøgene i mindre grad værdi, og for 8 procent giver de slet ingen værdi.

Skærmopkald var en god ide, hvis bare appen på iPaden altid virkede. Der er oftest problemer. Kontakten er bedre med skærm end blot via telefonopkald, men vi er ofte nødt til at bruge telefonen, når appen ikke virker.

Social- og sundhedsassistent i hjemmeplejen

Igen er robotstøvsugeren mindst populær. 19 procent af dem, som bruger robotstøvsuger, får i høj grad værdi af den, og 36 procent får i nogen grad værdi. For 20 procent giver robotstøvsugeren i mindre grad værdi, og for 20 procent giver den slet ingen værdi.

Robotstøvsugere er i vejen, de gamle falder over dem, og støvsugerne farer vild og kører ind på andre stuer, så vi skal bruge tid på at finde dem [...] Så kræver de så meget vedligehold/rengøring, [...] at støvsugerne får mere opmærksomhed og pleje end vores beboere.

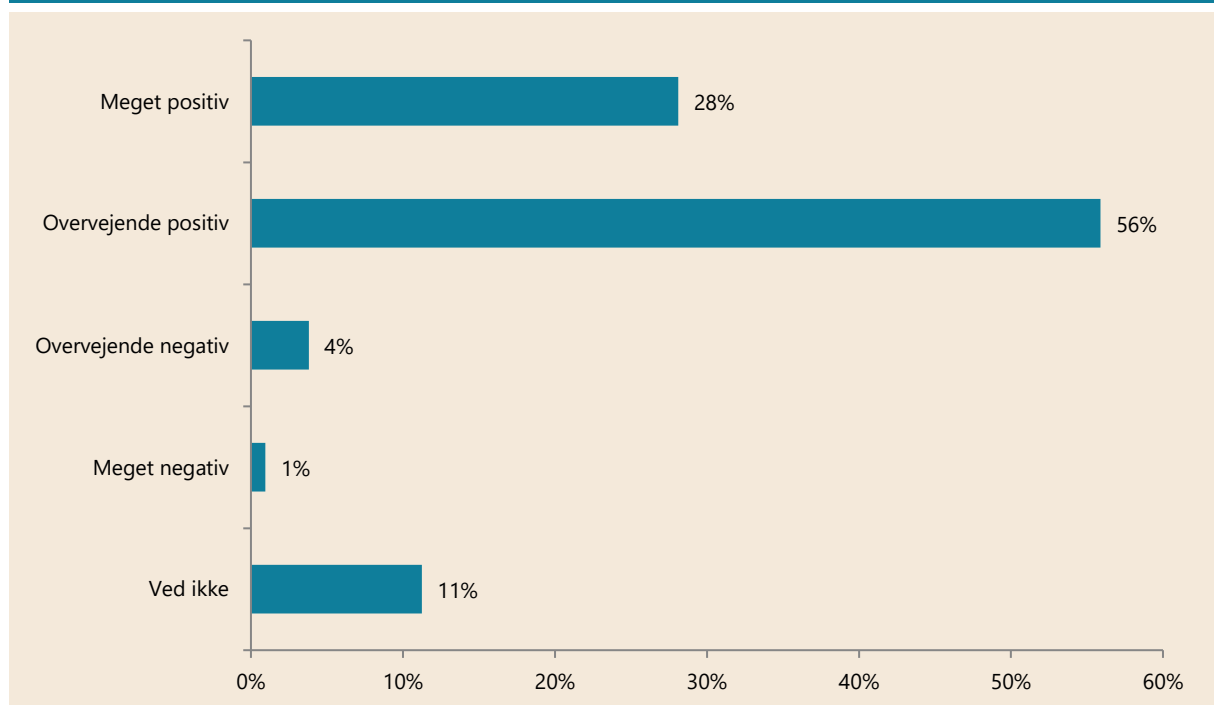
Social- og sundhedsassistent på et plejehjem/plejecenter eller aktivitetscenter

Betydning for den faglige kontakt til borgerne

For det store flertal af medlemmerne har det positiv betydning for deres faglige kontakt til borgerne, at der bliver brugt velfærdsteknologi i deres arbejde (figur 5).

Figur 5. Hvor positiv eller negativ betydning har det for din faglige kontakt til borgerne, at der bliver brugt velfærdsteknologi i dit arbejde?

Antal svar: 1.693. Spørgsmålet er stillet til dem, der har svaret, at de betjener én eller flere teknologier, inklusive dem, der har afkrydset kategorien "Andet, skriv gerne hvad".

28 procent af dem, som bruger velfærdsteknologi, svarer, at brugen af velfærdsteknologi har meget positiv betydning, og 56 procent svarer, at det har overvejende positiv betydning. Derimod svarer 4 procent, at det har overvejende negativ betydning, mens 1 procent svarer, at velfærdsteknologien har en meget negativ betydning.

De resterende 11 procent svarer "Ved ikke".

Uddybende om betydningen for den faglige kontakt til borgerne

Undersøgelsens deltagere, som betjener én eller flere velfærdsteknologier, havde mulighed for at beskrive den betydning, som brugen af velfærdsteknologi har for deres faglige kontakt til borgerne. Det har 280 benyttet sig af. Især blev følgende otte emner nævnt:

- 85 skriver, at velfærdsteknologier medfører et bedre arbejdsmiljø, fx når teknologi hjælper med tunge løft og generelt forbedrer arbejdsgange.
- 46 skriver, at borgerne får højere livskvalitet, fx fordi opgaver kan løses mere skånsomt og smertefrit for borgerne, når der bruges velfærdsteknologier.
- 32 advarer mod, at den personlige kontakt til borgerne kan gå tabt med indførelsen af velfærdsteknologi. Dette skyldes fx indførelsen af skærmbesøg. Det kan også skyldes, at brugen af velfærdsteknologi giver en tidsbesparelse, som ikke kommer borgerne til gode.
- 28 skriver, at velfærdsteknologi letter samarbejdet med borgere, idet den skaber en bedre kommunikation med borgerne og inddragelse af borgerne.
- 23 skriver, at borgere bliver mere selvhjulpne pga. velfærdsteknologier.
- 21 skriver, at velfærdsteknologi giver dem mere overskud til den personlige kontakt til borgerne.
- 16 skriver, at de oplever, at velfærdsteknologien gør borgerne mere trygge. En del oplever dog, at de skal arbejde bevidst med at skabe denne tryghed.
- 13 skriver, at introduktion af velfærdsteknologi kan medføre modstand hos borgere, fx hos demente, pga. utryghed eller angst for det nye.

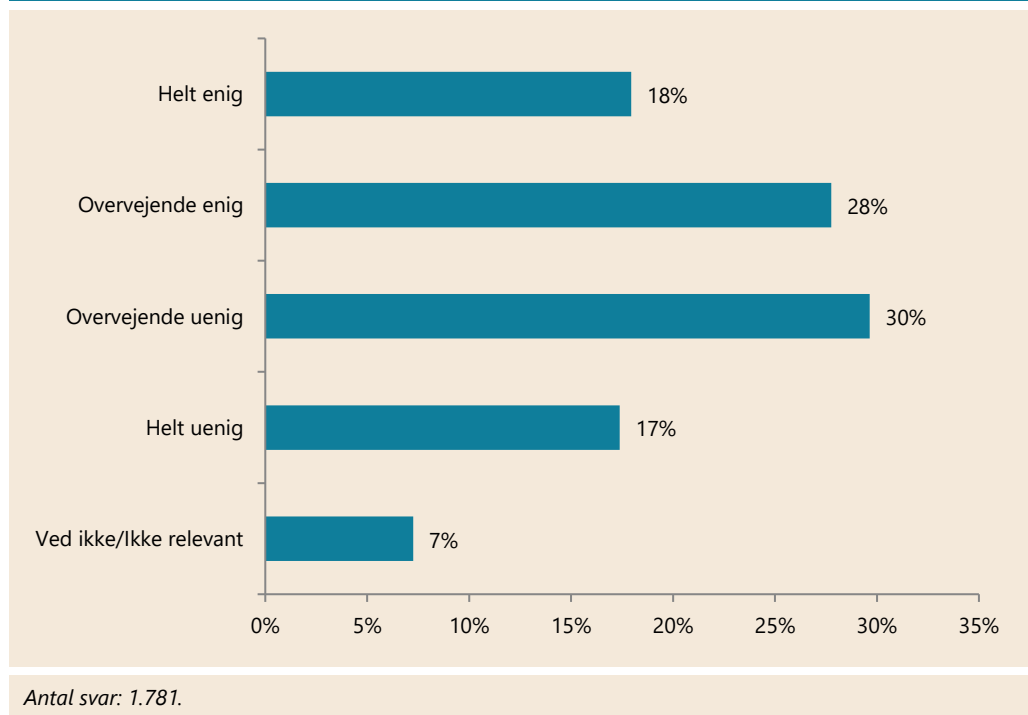
Andre emner bliver nævnt af lidt færre deltagere. Nogle oplever, at de løser flere opgaver alene efter indførelse af velfærdsteknologi, hvilket sparer tid og er trygt for borgerne, men kan kræve mere af personalet. Andre oplever ofte tekniske problemer med velfærdsteknologi, hvilket kan være tidskrævende. Endelig bemærker nogen, at brugen af automatiske toiletter tager hensyn til borgernes blufærdighed, hvilket skaber en bedre relation mellem personale og borgere.

Holdninger til velfærdsteknologi

2 ud af 10 (18 %) er helt enige i, at de frygter, at ny teknologi vil føre til færre ansatte på deres arbejdsplads (figur 6). 3 ud af 10 (28 %) er overvejende enige, 3 ud af 10 er overvejende uenige, mens 17 procent er helt uenige.

Andelen af medlemmerne, der er helt eller overvejende enige, havde samme størrelse i 2014 som i 2017. Det samme gælder den andel af medlemmerne, der er helt eller overvejende uenige.

Figur 6. Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn? - Jeg frygter, at ny teknologi vil føre til færre ansatte på min arbejdsplads

Der er signifikant flere medlemmer under 40 år end medlemmer over 60 år, der frygter, at ny teknologi vil føre til færre ansatte på deres arbejdsplads. 53 procent af medlemmerne under 40 år er helt eller overvejende enige i, at de har denne frygt, mens det samme kun gælder 44 procent af medlemmerne over 60 år.

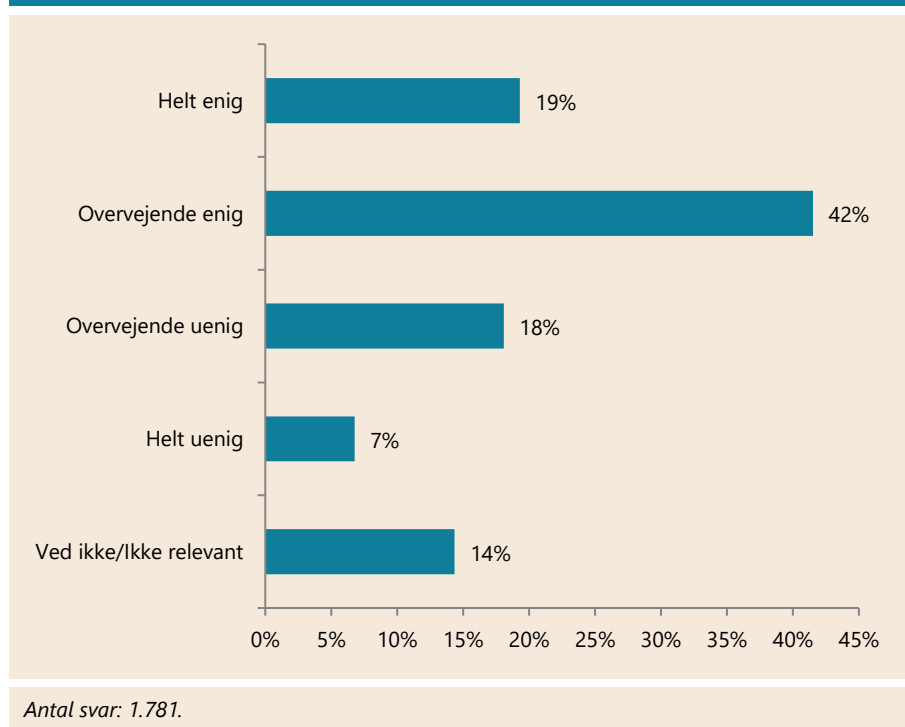
Jeg kan godt frygte, at der indføres teknologi i stedet for mennesker, men jeg kan på den anden side godt se, at det kan være nødvendigt at tænke alternativt i forhold til kommende rekrutteringsproblemer.

Social- og sundhedsassistent i hjemmeplejen

Selvom der eksisterer en frygt for konsekvenserne af velfærdsteknologi, mener flertallet, at der bør indføres mere teknologi på deres arbejdsplads (figur 7). 2 ud af 10 (19 %) er helt enige i, at der bør indføres mere teknologi, og 4 ud af 10 (42 %) er overvejende enige, mens 2 ud af 10 (18 %) er overvejende uenige, og 7 procent er helt uenige.

Andelen af medlemmerne, der er helt eller overvejende enige, havde samme størrelse i 2014 som i 2017. Det samme gælder den andel af medlemmerne, der er helt eller overvejende uenige.

Figur 7. Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn? - Jeg mener, der bør indføres mere teknologi på min arbejdsplads

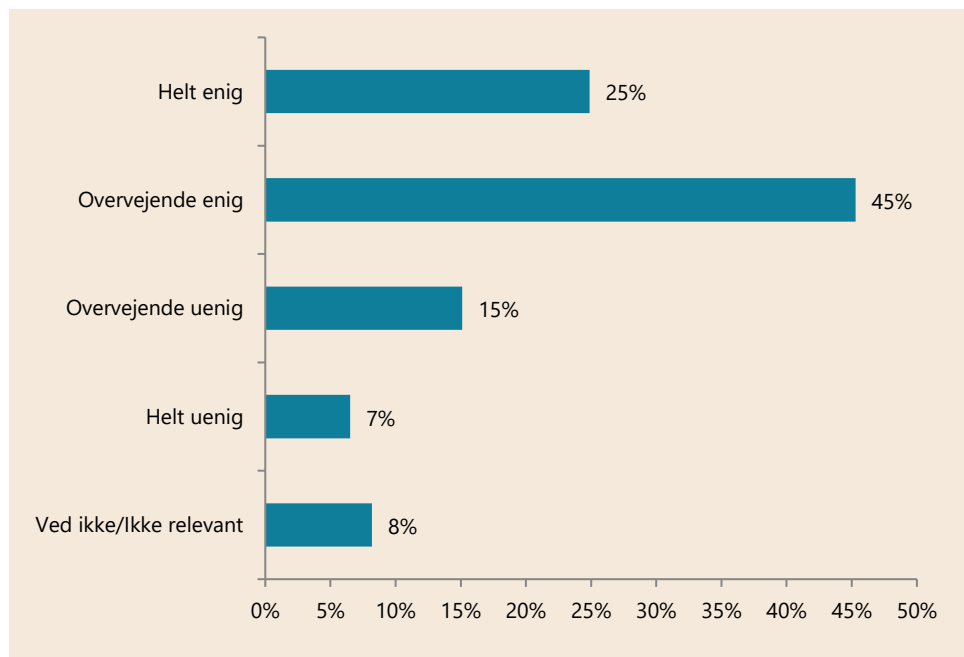

Det er undersøgt, om der er forskel på, hvordan de forskellige faggrupper og aldersgrupper svarer. Det viser sig, at flere social- og sundhedshjælpere (52 %) end social- og sundhedsassistenter (43 %) er helt eller overvejende enige i, at de frygter, at ny teknologi vil føre til færre ansatte på deres arbejdsplads. Derimod er flere social- og sundhedsassistenter (65 %) end social- og sundhedshjælpere (57 %) helt eller overvejende enige i, at der bør indføres mere teknologi på deres arbejdsplads. Disse forskelle kan skyldes, at social- og sundhedshjælperne i højere grad end social- og sundhedsassistenterne frygter at miste deres job, og at indførelsen af ny teknologi kan styrke denne frygt.

Oplæring

Ikke alle føler, at de er blevet tilstrækkeligt oplært i at bruge teknologien på deres arbejde (figur 8). 25 procent er helt enige i, at de er blevet tilstrækkeligt oplært, og 45 procent er overvejende enige, mens 15 procent er overvejende uenige, og 7 procent er helt uenige.

Figur 8. Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn? - Jeg er blevet tilstrækkeligt oplært i at bruge teknologien på mit arbejde

Antal svar: 1.781.

Medlemmerne mener i mindre grad end i 2014, at de er blevet tilstrækkeligt oplært. I 2014 svarede 81 procent, at de var helt eller overvejende enige, mens det kun gælder 70 procent i 2017. I 2014 var 15 procent helt eller overvejende uenige, mens 22 procent er det i 2017.

Der skal rigtig oplæring til, både til de faste, til afløserne og til nystartet personale. Det er ikke altid en god ide at blive oplært af en kollega [...] Jeg har selv prøvet at skulle oplæres i videotelefon og fik meget sparsom oplæring [...] Jeg føler fortsat ikke, jeg er klædt 100 % på til at løse opgaven.

Social- og sundhedsassistent i hjemmeplejen

Yderligere kommentarer

Til sidst havde undersøgelsens deltagere mulighed for at skrive yderligere kommentarer til brugen af velfærdsteknologi i deres arbejde. Det benyttede 123 sig af. Især følgende fire emner blev nævnt:

- 21 personer advarer mod, at teknologi overtager den menneskelige kontakt, som teknologi netop ikke kan erstatte.
- 14 personer giver udtryk for, at man skal finde den rigtige balance, så teknologi bliver indført for at skabe bedre arbejdsmiljø og mere tid og ikke for at skære ned i personalet. Flere kræver, at personalet får indflydelse på, hvilken teknologi der bliver anskaffet.
- 13 personer skriver, at de har oplevet, at brugbar teknologi bliver droppet eller slet ikke bliver anskaffet. Flere af disse giver udtryk for, at der skal bruges flere penge på velfærdsteknologi.
- 11 personer giver udtryk for, at velfærdsteknologi giver bedre arbejdsmiljø og en bedre dagligdag for personalet.

Andre emner bliver nævnt af lidt færre personer. Nogle glæder sig over, at velfærdsteknologi gør borgerne mere selvhjulpne, mens andre oplever, at teknologien kan føre til konflikter med borgere, der ikke ønsker brug af velfærdsteknologi. Endelig ærgrer nogen sig over, at velfærdsteknologi kan være forbundet med tekniske problemer, hvilket medfører spild af tid.

Metode

Indsamlingsperiode

Undersøgelsen er gennemført i perioden 21.-31. august 2017.

Indsamlingsmetode

Svarene er indsamlet i en spørgeskemaundersøgelse via FOAs elektroniske medlemspanel. Der blev udsendt to påmindelser til deltagerne. Undersøgelsen vedrørte også andre emner end velfærdsteknologi.

Målgruppe

Målgruppen for spørgsmålene om velfærdsteknologi er medlemmer i Social- og Sundhedssektoren, som er ansat i hjemmeplejen eller på et plejehjem/plejecenter eller et aktivitetscenter. Langt de fleste i denne gruppe er social- og sundhedsassistenter eller social- og sundhedshjælpere.

Antal besvarelser og svarprocent

I alt blev 11.033 medlemmer inviteret til undersøgelsen. 164 emailadresser viste sig at være uvirksomme. Det reelle antal inviterede var således 10.869.

Af disse medlemmer gennemførte 4.080 medlemmer undersøgelsen fuldt ud, og 263 afgav nogen svar. Det giver en samlet svarprocent på 40.

1.803 medlemmer svarede i undersøgelsen på et eller flere spørgsmål om velfærdsteknologi.

Repræsentativitet

Stikprøven er undersøgt for repræsentativitet på parametrene alder og tillidshverv. Det viser sig, at medlemmer i alderen 50-59 samt medlemmer over 60 år er overrepræsenterede, mens medlemmer i alderen 30-39 og 40-49 er underrepræsenterede. Medlemmer under 30 år er stærkt underrepræsenterede.

Analysen viser desuden, at medlemmer med tillidshverv (dvs. tillidsrepræsentanter, fællestillidsrepræsentanter og arbejdsmiljø-repræsentanter) er stærkt overrepræsenterede i stikprøven, mens medlemmer uden tillidshverv er underrepræsenterede.

Vægtning af data

Data er vægtet for sektor og alder.